

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 24ης Ιανουαρίου 2013 *

«Παράβαση κράτους μέλους — Ασύμβατες προς την κοινή αγορά κρατικές ενισχύσεις — Υποχρέωση ανακτήσεώς τους — Μη εκτέλεση — Ένσταση απαραδέκτου — Δεδικασμένο, λόγω προηγούμενης αποφάσεως του Δικαστηρίου»

Στην υπόθεση C-529/09,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 108, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ λόγω παραβάσεως κράτους μέλους, η οποία ασκήθηκε στις 18 Δεκεμβρίου 2009,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους L. Flynn και C. Urraca Caviades, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Βασιλείου της Ισπανίας, εκπροσωπούμενου από τη N. Díaz Abad, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθού,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, πρόεδρο τμήματος, A. Borg Barthet, M. Ilešič, J.-J. Kasel (εισηγητή) και M. Berger, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: V. Trstenjak

γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 4ης Ιουλίου 2012,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

Απόφαση

- 1 Με την προσφυγή της, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι το Βασίλειο της Ισπανίας, μη λαμβάνοντας εμπροθέσμως, όσον αφορά την επιχείρηση Industrias Domésticas SA (στο εξής: Indosa), τα αναγκαία μέτρα για τη συμμόρφωσή του προς την απόφαση 1999/509/EK της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 1998, σχετικά με τις ενισχύσεις που χορήγησε η Ισπανία στις επιχειρήσεις του ομίλου Magefesa και στις επιχειρήσεις που τον διαδέχτηκαν (ΕΕ 1999, L 198, σ. 15), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 288, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και από τα άρθρα 2 και 3 της ως άνω αποφάσεως.

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Η αιτιολογική σκέψη 13 του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ L 83, σ. 1), έχει ως εξής:

«[εκτιμώντας] ότι, στις περιπτώσεις παράνομων ενισχύσεων που δεν είναι συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά, θα πρέπει να αποκαθίσταται αποτελεσματικός ανταγωνισμός· ότι, για τον σκοπό αυτό, είναι αναγκαίο να ανακτάται αμελλητί η ενίσχυση, περιλαμβανομένων και των τόκων· ότι είναι σκόπιμο η ανάκτηση να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διαδικασίες της εθνικής νομοθεσίας· ότι η εφαρμογή των διαδικασιών αυτών δεν θα πρέπει να εμποδίζει την αποκατάσταση αποτελεσματικού ανταγωνισμού, εμποδίζοντας την άμεση και αποτελεσματική εκτέλεση της απόφασης της Επιτροπής· ότι, για την επίτευξη αυτού του αποτελέσματος, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα που να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα της απόφασης της Επιτροπής».

- 3 Το άρθρο 14 του κανονισμού αυτού, το οποίο τιτλοφορείται «Ανάκτηση της ενίσχυσης», προβλέπει τα ακόλουθα:

«1. Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο [...]. Η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου.

2. Το ποσό που πρέπει να ανακτηθεί δυνάμει απόφασης ανάκτησης περιλαμβάνει και τους σχετικούς τόκους, υπολογιζόμενους με το δέον επιτόκιο που ορίζει η Επιτροπή. Οι τόκοι πρέπει να καταβληθούν από την ημερομηνία κατά την οποία η παράνομη ενίσχυση ετέθη στη διάθεση του δικαιούχου μέχρι την ημερομηνία της ανάκτησής της.

3. Με την επιφύλαξη απόφασης του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατ' εφαρμογή του άρθρου [278 ΣΛΕΕ], η ανάκτηση πραγματοποιείται αμελλητί και σύμφωνα με τις διαδικασίες της εθνικής νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους, εφόσον αυτές επιτρέπουν την άμεση και πραγματική εκτέλεση της απόφασης της Επιτροπής. Για τον σκοπό αυτό και σε περίπτωση κινήσεως διαδικασίας ενώπιον εθνικών δικαστηρίων, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα που διαθέτουν στα αντίστοιχα νομικά τους συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών μέτρων, με την επιφύλαξη της κοινοτικής νομοθεσίας.»

- 4 Κατά το άρθρο 23, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού:

«Εφόσον το οικείο κράτος μέλος δεν συμμορφώνεται με μια υπό όρους ή αρνητική απόφαση, και ιδίως στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 14, η Επιτροπή μπορεί να προσφεύγει απευθείας στο Δικαστήριο [...], σύμφωνα με το άρθρο [108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ].»

Ιστορικό της διαφοράς

Τα πραγματικά περιστατικά

- 5 Η Magefesa είναι όμιλος ισπανικών βιομηχανιών παραγωγής οικιακών ειδών.
- 6 Στον όμιλο Magefesa ανήκουν, μεταξύ άλλων, και οι εξής τέσσερις επιχειρήσεις: η Indosa, με έδρα τη Χώρα των Βάσκων, η Cubertera del Norte SA (στο εξής: Cunosa) και η Manufacturas Gur SA (στο εξής: GURSA), οι οποίες έχουν ως έδρα τους την Κανταβρία, και η Manufacturas Inoxidables Gibraltar SA (στο εξής: MIGSA), που έχει την έδρα της στην Ανδαλουσία.
- 7 Λόγω των σοβαρών οικονομικών δυσχερειών που άρχισε να αντιμετωπίζει ο όμιλος Magefesa από το 1983, εκπονήθηκε σχετικό πρόγραμμα δράσης το οποίο προέβλεπε, μεταξύ άλλων, μείωση προσωπικού και χορήγηση ενισχύσεων τόσο από την κεντρική Ισπανική Κυβέρνηση όσο και από τις περιφερειακές κυβερνήσεις των Αυτόνομων Κοινοτήτων της Χώρας των Βάσκων, της Κανταβρίας και της Ανδαλουσίας, όπου βρίσκονταν τα διάφορα εργοστάσια του ομίλου.
- 8 Για τη χορήγηση των ενισχύσεων αυτών, συστάθηκαν εντός των οικείων Αυτόνομων Κοινοτήτων εταιρίες διαχειρίσεως, ήτοι η Fiducias de la cocina y derivados SA (στο εξής: Ficodesa) στη Χώρα των Βάσκων, η Gestión de Magefesa en Cantabria SA στην Κανταβρία και η Manufacturas Damma SA στην Ανδαλουσία.
- 9 Δεδομένου όμως ότι τα οικονομικά του ομίλου συνέχισαν να επιδεινώνονται, η Cunosa έπαυσε τις δραστηριότητές της στις αρχές του 1994 και κηρύχθηκε σε πτώχευση στις 13 Απριλίου 1994, ενώ η MIGSA έπαυσε τις δραστηριότητές της το 1993 και κηρύχθηκε σε πτώχευση στις 17 Μαΐου 1999. Η δε GURSA παρέμεινε αδρανής από το 1994 και εν συνεχεία κηρύχθηκε αφερέγγυα.
- 10 Η Indosa κηρύχθηκε, κατόπιν σχετικού αιτήματος που υπέβαλαν οι εργαζόμενοί της, σε κατάσταση παύσεως πληρωμών με δικαστική απόφαση της 19ης Ιουλίου 1994, στην οποία προσδόθηκε αναδρομική ισχύς από 24ης Φεβρουαρίου 1986. Ωστόσο με νέα δικαστική απόφαση επιτράπηκε στην Indosa να συνεχίσει να ασκεί τις δραστηριότητές της προκειμένου να μην τεθούν σε κίνδυνο οι θέσεις εργασίας των 478 μισθωτών της επιχειρήσεως.
- 11 Όσον αφορά, τέλος, τις εταιρίες διαχειρίσεως, η Ficodesa κηρύχθηκε σε πτώχευση στις 19 Ιανουαρίου 1995, ενώ αμφότερες οι Manufacturas Damma SA και Gestión de Magefesa en Cantabria SA έπαυσαν τις δραστηριότητές τους.

Οι αποφάσεις της Επιτροπής

- 12 Κατά του ομίλου Magefesa κινήθηκαν δύο διαδικασίες σχετικές με κρατικές ενισχύσεις.
- 13 Στις 20 Δεκεμβρίου 1989 η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 91/1/ΕΟΚ, σχετικά με τις ενισχύσεις που η κεντρική κυβέρνηση και ορισμένες αυτόνομες κυβερνήσεις της Ισπανίας έχουν χορηγήσει στην Magefesa, παραγωγό οικιακών ειδών ανοξείδωτου χάλυβα και μικρών ηλεκτρικών συσκευών (ΕΕ L 5, σ. 18), με την οποία κήρυξε παράνομες και ασύμβατες προς την κοινή αγορά τις ενισχύσεις που έλαβαν οι επιχειρήσεις του ομίλου Magefesa, υπό τη μορφή εγγυήσεων δανείου, δανείου με όρους διαφορετικούς από τους ισχύοντες στην αγορά, μη επιστρεπτέων ενισχύσεων, καθώς και επιδοτήσεως επιτοκίου.
- 14 Οι χορηγηθείσες από την Αυτόνομη Κοινότητα της Χώρας των Βάσκων ενισχύσεις οι οποίες κρίθηκαν παράνομες και ασύμβατες προς την κοινή αγορά με την απόφαση 91/1 κατανεμήθηκαν ως εξής:
 - εγγύηση δανείου ύψους 300 εκατομμυρίων ισπανικών πεσετών (ESP) απευθείας στην Indosa·

- εγγύηση δανείου ύψους 672 εκατομμυρίων ESP στη Ficodesa, και
- επιδότηση επιτοκίου ύψους 9 εκατομμυρίων ESP.

- 15 Με την ίδια απόφαση οι ισπανικές αρχές κλήθηκαν, μεταξύ άλλων, να ανακαλέσουν τις εγγυήσεις δανείου, να μετατρέψουν τα χαμηλότοκα δάνεια σε πίστωση με το σύνηθες επιτόκιο της αγοράς και να ανακτήσουν τις μη επιστρεπτέες ενισχύσεις.
- 16 Το 1997 υποβλήθηκαν στην Επιτροπή νέες καταγγελίες σχετικά με τα πλεονεκτήματα που αντλούσαν οι επιχειρήσεις του ομίλου Magefesa τόσο από τη μη επιστροφή των ενισχύσεων οι οποίες είχαν κριθεί παράνομες και ασύμβατες προς την κοινή αγορά με την απόφαση 91/1 όσο και από τη μη τήρηση των οικονομικών και των φορολογικών τους υποχρεώσεων. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ (κατόπιν άρθρου 88, παράγραφος 2, ΕΚ, και πλέον άρθρου 108 ΣΛΕΕ) σε σχέση με τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν είτε στις ως άνω επιχειρήσεις είτε σε εκείνες οι οποίες τις διαδέχθηκαν μετά το 1989 και εξέδωσε τελικώς, στις 14 Οκτωβρίου 1998, την απόφαση 1999/509. Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην Ισπανική Κυβέρνηση στις 29 Οκτωβρίου 1998.
- 17 Με την εν λόγω απόφαση η Επιτροπή έκρινε παράνομες και ασύμβατες τις ενισχύσεις που έλαβε συγκεκριμένα η Indosa από τις ισπανικές αρχές, υπό τη μορφή συνεχούς μη καταβολής φόρων και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, τόσο ως προς τον χρόνο πριν από την κήρυξη της σε πτώχευση όσο και ως προς το διάστημα από την ημερομηνία αυτή και μέχρι τον Μάιο του 1997.
- 18 Με το άρθρο 2 της ίδιας αυτής αποφάσεως, το Βασίλειο της Ισπανίας κλήθηκε να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την ανάκτηση των ενισχύσεων από τους αποδέκτες τους, ενώ διευκρινιζόταν επίσης ότι στα προς επιστροφή ποσά περιλαμβάνονταν και τόκοι υπολογιζόμενοι από τη χορήγηση των οικείων ενισχύσεων και μέχρι την ημερομηνία κατά την οποία αυτές πράγματι θα επιστρέφονταν.
- 19 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3 της αποφάσεως 1999/509, το Βασίλειο της Ισπανίας όφειλε να ενημερώσει την Επιτροπή, εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της αποφάσεως αυτής, για τα μέτρα που είχε λάβει προς εκτέλεσή της.
- 20 Με δικόγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 28 Δεκεμβρίου 1998, το Βασίλειο της Ισπανίας ζήτησε, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΚ (το οποίο κατέστη, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 230 ΕΚ και ακολούθως άρθρο 263 ΣΛΕΕ), την ακύρωση της αποφάσεως 1999/509.
- 21 Το διατακτικό της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 12ης Οκτωβρίου 2000, C-480/98, Ισπανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-8717), είχε ως εξής:
- «1) Ακυρώνει την απόφαση [1999/509], καθόσον επιβάλλει την είσπραξη, μαζί με τα ποσά των ενισχύσεων που πρέπει να ανακτηθούν, τόκων γεννηθέντων, μετά την κήρυξη σε πτώχευση των επιχειρήσεων Indosa και Cunos, από τις παρανόμως εισπραχθείσες πριν από την κήρυξη αυτή ενισχύσεις.
 - 2) Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.
 - 3) Το Βασίλειο της Ισπανίας φέρει, πέραν των δικαστικών του εξόδων, τα δύο τρίτα των εξόδων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει το ένα τρίτο των δικών της δικαστικών εξόδων.»

- 22 Στις 22 Δεκεμβρίου 1999 η Επιτροπή άσκησε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 88, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά του Βασιλείου της Ισπανίας, με αίτημα να διαπιστωθεί ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν έλαβε, εντός της προθεσμίας που του είχε ταχθεί, τα αναγκαία μέτρα για τη συμμόρφωσή του προς τις αποφάσεις 91/1 και 1999/509.
- 23 Το διατακτικό της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 2ας Ιουλίου 2002, C-499/99, Επιτροπή κατά Ισπανίας (Συλλογή 2002, σ. I-6031), είχε ως εξής:
- «1) Αφενός, το Βασίλειο της Ισπανίας, παραλείποντας να θεσπίσει τα μέτρα που απαιτούνται για τη συμμόρφωσή του προς την απόφαση [91/1], με την οποία κηρύχθηκαν παράνομες και ασύμβατες προς την κοινή αγορά ορισμένες ενισχύσεις χορηγηθείσες στις επιχειρήσεις [Indosa], [GURSA], [MIGSA] και [Cunosa], και προς την απόφαση [1999/509], με την οποία κηρύχθηκαν παράνομες και ασύμβατες προς την κοινή αγορά ορισμένες κρατικές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στις επιχειρήσεις GURSA, MIGSA και Cunosa, και, αφετέρου, παραλείποντας να ανακοινώσει στην Επιτροπή εντός των ταχθεισών προθεσμιών τα μέτρα που έλαβε για την εκτέλεση της αποφάσεως 1999/509, με την οποία κηρύχθηκαν παράνομες και ασύμβατες προς την κοινή αγορά οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στην επιχείρηση Indosa, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 249, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ, καθώς και από τα άρθρα 2 και 3 των εν λόγω αποφάσεων.
- 2) Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.
- 3) Καταδικάζει το Βασίλειο της Ισπανίας στα δικαστικά έξοδα.»
- 24 Όπως προκύπτει από το σκεπτικό της ως άνω αποφάσεως, το Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα της Επιτροπής να διαπιστωθεί ότι το Βασίλειο της Ισπανίας δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα για τη συμμόρφωσή του προς την απόφαση 1999/509, στηριζόμενο στο γεγονός ότι στη συνέλευση των πιστωτών που πραγματοποιήθηκε στις 4 Ιουλίου 2000 αποφασίστηκε να τεθεί η Indosa σε εκκαθάριση.
- Οι εξελίξεις μέχρι την άσκηση της υπό κρίση προσφυγής*
- 25 Μετά την έκδοση της προαναφερθείσας αποφάσεως Επιτροπή κατά Ισπανίας, η Επιτροπή και το Βασίλειο της Ισπανίας αντάλλαξαν ογκώδη αλληλογραφία σχετικά τόσο με την ανάκτηση των ενισχύσεων τις οποίες αφορούσαν οι αποφάσεις 91/1 και 1999/509 όσο και με την εκτέλεση της εν λόγω αποφάσεως του Δικαστηρίου.
- 26 Από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι η Indosa, μολοντί κηρύχθηκε σε πτώχευση στις 19 Απριλίου 1994, συνέχισε να ασκεί τις δραστηριότητές της.
- 27 Σε απάντηση προς τις από 25 Μαρτίου 2004, 27 Ιουλίου 2004 και 31 Ιανουαρίου 2005 αιτήσεις της Επιτροπής για παροχή πληροφοριών, οι ισπανικές αρχές διευκρίνισαν, με έγγραφο της 31ης Μαρτίου 2005, ότι η συμφωνία εκκαθαρίσεως της Indosa είχε εγκριθεί στις 29 Σεπτεμβρίου 2004, ότι η απόφαση περί εγκρίσεως της ως άνω συμφωνίας είχε προσβληθεί με ένδικο μέσο το οποίο, ωστόσο, δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα και ότι, επομένως, μπορούσε να ξεκινήσει η διαδικασία ρευστοποιήσεως των στοιχείων του ενεργητικού της Indosa.
- 28 Με επιστολές της 5ης Ιουλίου 2005 και της 16ης Δεκεμβρίου 2005, η Επιτροπή τόνισε ότι, τρία έτη μετά την έκδοση της προαναφερθείσας αποφάσεως Επιτροπή κατά Ισπανίας, η Indosa συνέχιζε τις δραστηριότητές της, η διαδικασία ρευστοποιήσεως των στοιχείων του ενεργητικού της δεν είχε ακόμη κινηθεί και η παράνομη ενίσχυση δεν είχε ανακτηθεί. Επιπλέον, το θεσμικό όργανο ζήτησε να τερματιστούν οι δραστηριότητες της Indosa και να ολοκληρωθεί η ρευστοποίηση των στοιχείων του ενεργητικού της το αργότερο μέχρι τις 25 Ιανουαρίου 2006.

- 29 Στη διάρκεια και πάλι του έτους 2006, η Επιτροπή έκρινε ότι η απόφαση 91/1 είχε εκτελεστεί ως προς τις GURSA, MIGSA και Cunosa, δεδομένου ότι αυτές είχαν παύσει τις δραστηριότητές τους και τα στοιχεία του ενεργητικού τους είχαν πωληθεί σε τιμές της αγοράς. Όσον αφορά, αντιθέτως, την Indosa, η αλληλογραφία της Επιτροπής με τις ισπανικές αρχές δεν σταμάτησε.
- 30 Με επιστολή της 30ής Μαΐου 2006, το Βασίλειο της Ισπανίας ενημέρωσε την Επιτροπή ότι η συμφωνία εκκαθαρίσεως της Indosa είχε καταστεί οριστική στις 2 Μαΐου 2006.
- 31 Εντούτοις, η Επιτροπή ισχυρίστηκε με μια σειρά εγγράφων τα οποία απέστειλε, μεταξύ άλλων, στις 18 Οκτωβρίου 2006, στις 27 Ιανουαρίου 2007 και στις 26 Σεπτεμβρίου 2008 ότι, στην πραγματικότητα, η Indosa δεν είχε παύσει να ασκεί δραστηριότητες και ότι τα στοιχεία του ενεργητικού της δεν είχαν ρευστοποιηθεί. Συγκεκριμένα, από τις πληροφορίες που είχε παράσχει το Βασίλειο της Ισπανίας προέκυπτε ότι η Indosa συνέχιζε να ασκεί τις δραστηριότητές της μέσω της κατά 100 % θυγατρικής της εταιρίας Compañía de Menaje Doméstico SL (στο εξής: CMD) που είχε ιδρυθεί από τον σύνδικο πτωχεύσεως της Indosa με σκοπό να διατεθεί η παραγωγή της επιχειρήσεως στην αγορά και στην οποία μεταβιβάστηκαν όλα τα στοιχεία του ενεργητικού της τελευταίας, καθώς και το προσωπικό της. Εκτιμώντας ότι τα στοιχεία του ενεργητικού της Indosa δεν είχαν μεταβιβαστεί με ανοικτή και διαφανή διαδικασία, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η CMD συνέχιζε την επιδοτούμενη δραστηριότητα και ότι, επομένως, για να θεωρηθεί ότι η απόφαση 91/1 όντως εκτελέστηκε, έπρεπε οι ασύμβατες προς την κοινή αγορά ενισχύσεις να ανακτηθούν από τη CMD.
- 32 Το Βασίλειο της Ισπανίας απάντησε αποστέλλοντας στην Επιτροπή σε διάφορες ημερομηνίες, όπως στις 8 Οκτωβρίου 2008 και στις 13 Νοεμβρίου 2008, καθώς επίσης στις 24 Ιουλίου 2009 και στις 25 Αυγούστου 2009, πλείονα έγγραφα από τα οποία προκύπτει ότι η CMD είχε κηρυχθεί σε πτώχευση στις 30 Ιουνίου 2008 και ότι οι σύνδικοι πτωχεύσεως είχαν υποβάλει αίτημα συλλογικής καταγγελίας των συμβάσεων εργασίας του συνόλου του προσωπικού της, που έγινε δεκτό από το αρμόδιο εθνικό δικαστήριο.
- 33 Με επιστολές της 18ης Αυγούστου 2009, της 7ης Σεπτεμβρίου 2009 και της 21ης Σεπτεμβρίου 2009, η Επιτροπή ζήτησε να της κοινοποιηθεί λεπτομερές χρονοδιάγραμμα σχετικά με την ακριβή ημερομηνία πάυσεως των δραστηριοτήτων της CMD, καθώς και περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά τη ρευστοποίηση των στοιχείων ενεργητικού της, περιλαμβανομένων αποδείξεων ότι τα εν λόγω στοιχεία είχαν εκποιηθεί υπό τους όρους της αγοράς. Το ως άνω όργανο κάλεσε επιπλέον το Βασίλειο της Ισπανίας να προσκομίσει στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν ότι οι ενισχύσεις που κρίθηκαν ασύμβατες προς την κοινή αγορά είχαν εγγραφεί στο παθητικό της CMD ως πτωχευτικές απαιτήσεις.
- 34 Με έγγραφα της 21ης Σεπτεμβρίου 2009, της 13ης Οκτωβρίου 2009 και της 21ης Οκτωβρίου 2009, το Βασίλειο της Ισπανίας απάντησε κατ' ουσίαν ότι η CMD είχε παύσει τις δραστηριότητές της στις 30 Ιουλίου 2009, χωρίς ωστόσο να διαβιβάσει στην Επιτροπή το λεπτομερές χρονοδιάγραμμα που είχε ζητήσει.
- 35 Στις 3 Σεπτεμβρίου 2009 πρώην υπάλληλοι της CMD ίδρυσαν, υπό την επωνυμία Euskomenaje 1870 SLL (στο εξής: Euskomenaje), μια εταιρία περιορισμένης ευθύνης της οποίας τα εταιρικά μερίδια ανήκαν στους εργαζομένους της και η δραστηριότητα συνίστατο στην παραγωγή και την εμπορία κουζινικών σκευών και μικρών ηλεκτρικών συσκευών. Κατά την άποψη του Βασιλείου της Ισπανίας, δόθηκε στην Euskomenaje άδεια για την άσκηση μιας «προσωρινής δραστηριότητας» προκειμένου να συντηρεί τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις και να καλύπτει τα πάγια έξοδα που μείωναν την πτωχευτική περιουσία στο πλαίσιο της οικείας διαδικασίας κατά της CMD.
- 36 Μετά την ίδρυση της εταιρίας αυτής, οι σύνδικοι πτωχεύσεως της CMD επέτρεψαν την προσωρινή μεταβίβαση των στοιχείων του ενεργητικού της τελευταίας στην Euskomenaje μέχρι την περάτωση της διαδικασίας εκκαθαρίσεως της CMD.
- 37 Η Επιτροπή αντέδρασε κατόπιν τούτου ως εξής.

- 38 Αφενός, άσκησε την υπό κρίση προσφυγή, η οποία αφορά τη με εκτέλεση από το Βασίλειο της Ισπανίας της αποφάσεως 1999/509 ως προς την Indosa.
- 39 Αφετέρου, το θεσμικό όργανο κίνησε κατά του Βασιλείου της Ισπανίας τη διαδικασία του άρθρου 228 ΕΚ (νυν άρθρο 260 ΣΛΕΕ), αποστέλλοντας στο εν λόγω κράτος μέλος, στις 23 Νοεμβρίου 2009, έγγραφο οχλήσεως, με το οποίο του προσήψε ότι δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα προς εκτέλεση της προαναφερθείσας αποφάσεως Επιτροπή κατά Ισπανίας, καθόσον αφορούσε την απόφαση 91/1 και την Indosa.

Οι εξελίξεις κατόπιν της ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου

- 40 Η προαναφερθείσα στην αμέσως προηγούμενη σκέψη διαδικασία σχετικά με τη μη εκτέλεση αποφάσεως του Δικαστηρίου με την οποία διαπιστώθηκε παράβαση των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης από κράτος μέλος κατέληξε στην έκδοση της αποφάσεως της 11ης Δεκεμβρίου 2012, C-610/10, Επιτροπή κατά Ισπανίας.
- 41 Από την τελευταία αυτή απόφαση προκύπτει ότι στις 26 Ιανουαρίου 2010 το Βασίλειο της Ισπανίας ενημέρωσε την Επιτροπή ότι τόσο η Indosa όσο και η CMD τελούσαν υπό εκκαθάριση και ότι αμφότερες είχαν παύσει τις δραστηριότητές τους.
- 42 Με επιστολές της 2ας Ιουνίου 2010 και της 9ης Ιουνίου 2010, το Βασίλειο της Ισπανίας επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι η Αυτόνομη Κοινότητα της Χώρας των Βάσκων δεν καταλεγόταν μεταξύ των πιστωτών της CMD για τις ενισχύσεις που είχαν κηρυχθεί παράνομες και ασύμβατες προς την κοινή αγορά με την απόφαση 91/1, αλλά ότι επρόκειτο να μετάσχει στην πτωχευτική διαδικασία της εταιρίας αυτής ζητώντας να εγγραφεί η σχετική με την επιστροφή των εν λόγω ενισχύσεων απαίτηση στον πίνακα κατατάξεως των πιστωτών.
- 43 Με έγγραφο της 7ης Ιουλίου 2010, το Βασίλειο της Ισπανίας γνωστοποίησε στην Επιτροπή το σχέδιο που είχε εκπονηθεί για την εκκαθάριση της CMD, καθώς και τη διάταξη του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου της 22ας Ιουνίου 2010, με την οποία εγκρίθηκε το εν λόγω σχέδιο. Το ως άνω σχέδιο προέβλεπε ότι το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού της CMD έπρεπε να πωληθούν στους πιστωτές της, ήτοι κατά βάση στους μισθωτούς της CMD, κατόπιν μερικού συμψηφισμού των απαιτήσεών τους, αν δεν υποβαλλόταν κάποια καλύτερη προσφορά εντός δεκαπενθήμερου από την ημερομηνία δημοσιεύσεως του σχεδίου. Εντούτοις, από το ίδιο αυτό σχέδιο προκύπτει ότι οι επίμαχες παράνομες ενισχύσεις δεν περιλαμβάνονταν στις αναγγελθείσες απαιτήσεις.
- 44 Στις 3 Δεκεμβρίου 2010 η Αυτόνομη Κοινότητα της Χώρας των Βάσκων υπέβαλε αίτημα εγγραφής της απαιτήσεως που αφορούσε την επιστροφή των επίμαχων παράνομων ενισχύσεων στον πίνακα κατατάξεως, στο πλαίσιο της πτωχευτικής διαδικασίας κατά της CMD. Δεδομένου ότι η εν λόγω αναγγελία απαιτήσεως αφορούσε ποσό ύψους 16,5 εκατομμυρίων ευρώ περίπου, το οποίο ήταν σαφώς χαμηλότερο από το συνολικό ποσό των οικείων ενισχύσεων, η ως άνω Αυτόνομη Κοινότητα τη διόρθωσε επανειλημμένως προκειμένου αυτή να ανέλθει, σύμφωνα με την τελευταία διόρθωση της 7ης Δεκεμβρίου 2011, σε 22 683 745 ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στην εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με το ύψος της επίμαχης απαιτήσεως.
- 45 Με διάταξη της 12ης Ιανουαρίου 2011, το Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Bilbao (Ισπανία) διέταξε την παύση της δραστηριότητας της CMD και το κλείσιμο των εγκαταστάσεών της.
- 46 Στις 3 Μαρτίου 2011 η Αυτόνομη Κοινότητα της Χώρας των Βάσκων υπέβαλε ενώπιον του ίδιου αυτού δικαστηρίου αίτημα να τεθεί τέρμα στη δραστηριότητα που ασκούσε η Euskomenaje στις εγκαταστάσεις της CMD.

- 47 Στις 10 Μαρτίου 2011 η ως άνω Αυτόνομη Κοινότητα άσκησε έφεση κατά της διατάξεως της 22ας Ιουνίου 2010 περί εγκρίσεως του σχεδίου εκκαθαρίσεως της CMD, για την οποία έγινε λόγος στη σκέψη 43 της παρούσας αποφάσεως.
- 48 Στις 16 Ιανουαρίου 2012 η Audiencia Provincial de Bizkaia (Ισπανία) εξαφάνισε την εν λόγω διάταξη και διέταξε να προχωρήσει η ρευστοποίηση των στοιχείων του ενεργητικού της CMD υπό όρους ελεύθερου, διαφανούς και ανοικτού προς τους τρίτους ανταγωνισμού.
- 49 Με διάταξη που εξέδωσε το Juzgado de lo Mercantil nº 2 de Bilbao στις 4 Απριλίου 2012, ενεγράφη στο παθητικό της CMD μια πίστωση ύψους 22 683 745 ευρώ υπέρ της Αυτόνομης Κοινότητας της Χώρας των Βάσκων.

Επί της προσφυγής

- 50 Το Βασίλειο της Ισπανίας, με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 4 Μαρτίου 2010, προέβαλε κατά της προσφυγής της Επιτροπής ένσταση απαραδέκτου δυνάμει του άρθρου 91, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ως είχε κατά την ημερομηνία αυτή. Στις 31 Αυγούστου 2010 το Δικαστήριο αποφάσισε να εξετάσει την εν λόγω ένσταση μαζί με την ουσία της υποθέσεως.

Επί της ενστάσεως απαραδέκτου

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 51 Το Βασίλειο της Ισπανίας προβάλλει ένσταση απαραδέκτου κατά της υπό κρίση προσφυγής, υποστηρίζοντας ότι αυτή προσκρούει στο δεδικασμένο της προαναφερθείσας αποφάσεως της 2ας Ιουλίου 2002, Επιτροπή κατά Ισπανίας.
- 52 Συναφώς ισχυρίζεται ότι συντρέχουν εν προκειμένω οι τρεις προϋποθέσεις που απαιτούνται κατά τη νομολογία προκειμένου να γίνει δεκτή η ύπαρξη δεδικασμένου, δηλαδή η ταυτότητα διαδίκων, αντικείμενου της διαφοράς και νομικής βάσεως. Συγκεκριμένα, οι διάδικοι είναι οι ίδιοι, ήτοι η Επιτροπή και το Βασίλειο της Ισπανίας, το αντικείμενο είναι το ίδιο και στις δύο υποθέσεις, καθόσον αμφότερες αφορούν την απόφαση 1999/509, και η νομική βάση είναι η ίδια, εφόσον η προσφυγή επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ισπανίας στηριζόταν στο άρθρο 88, παράγραφος 2, ΕΚ, διάταξη που αντιστοιχεί σήμερα στο άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.
- 53 Δεδομένου ότι με την προαναφερθείσα απόφαση της 2ας Ιουλίου 2002, Επιτροπή κατά Ισπανίας, το Δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι το Βασίλειο της Ισπανίας συμμορφώθηκε με τις υποχρεώσεις που υπείχε από την ως άνω απόφαση της Επιτροπής, το εν λόγω κράτος μέλος θεωρεί ότι η υπό κρίση προσφυγή θα έπρεπε να απορριφθεί ως απαράδεκτη, στο μέτρο που αφορά ζήτημα επί του οποίου το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί. Συγκεκριμένα, στη σκέψη 43 της προαναφερθείσας αποφάσεώς του, το Δικαστήριο περιορίστηκε στο να διαπιστώσει, όσον αφορά την Indosa, την ύπαρξη παραβάσεως του εν λόγω κράτους μέλους αποκλειστικώς και μόνον ως προς την υποχρέωσή του να ενημερώσει την Επιτροπή για τα μέτρα που ήδη έλαβε και που επρόκειτο να λάβει προς ανάκτηση των ενισχύσεων οι οποίες είχαν χορηγηθεί στη συγκεκριμένη επιχείρηση. Κατά το Βασίλειο της Ισπανίας, από τις σκέψεις 40, 44 και 46 της ίδιας αυτής αποφάσεως του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η προσφυγή την οποία άσκησε το οικείο θεσμικό όργανο απορρίφθηκε, αντιθέτως, κατά το μέτρο που είχε προσαφθεί στο Βασίλειο της Ισπανίας ότι δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα προς αναζήτηση των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στην Indosa, τούτο δε επειδή, σύμφωνα με τις σκέψεις 33 και 35 της προαναφερθείσας αποφάσεως, η συνέλευση των πιστωτών είχε αποφασίσει να τεθεί η επιχείρηση αυτή υπό εκκαθάριση.

- 54 Το Βασίλειο της Ισπανίας προσθέτει ότι, όσον αφορά την υποχρέωση ενημερώσεως της Επιτροπής για τα μέτρα που ελήφθησαν προς εκτέλεση της αποφάσεως 1999/509 εντός της προθεσμίας η οποία είχε ταχθεί με την απόφαση αυτή, από τη σκέψη 42 της προαναφερθείσας αποφάσεως της 2ας Ιουλίου 2002, Επιτροπή κατά Ισπανίας, προκύπτει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 3 της ως άνω αποφάσεως της Επιτροπής, η σχετική προθεσμία έληξε στις 29 Δεκεμβρίου 1998, οπότε δεν είναι πλέον δυνατή η εκπλήρωση της υποχρέωσεως αυτής.
- 55 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη της ενστάσεως απαραδέκτου την οποία προέβαλε το Βασίλειο της Ισπανίας.
- 56 Το εν λόγω θεσμικό όργανο επισημαίνει συναφώς ότι, κατά πάγια νομολογία, το δεδικασμένο καλύπτει μόνον τα πραγματικά ή νομικά ζητήματα τα οποία επιλύθηκαν όντως ή κατ' ανάγκη με την επίμαχη δικαστική απόφαση (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 12ης Ιουνίου 2008, C-462/05, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, Συλλογή 2008, σ. I-4183, σκέψη 23, και της 29ης Ιουνίου 2010, C-526/08, Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, Συλλογή 2010, σ. I-6180, σκέψη 27).
- 57 Ειδικότερα, σύμφωνα πάντοτε με την ίδια νομολογία, σε περίπτωση μεταβολής των πραγματικών περιστατικών της οικείας υποθέσεως, απόκειται στην Επιτροπή να κρίνει αν η μεταβολή αυτή συνιστά μια θεμελιώδη αλλαγή των δεδομένων στα οποία το Δικαστήριο στήριξε την εκτίμηση που διατύπωσε με την προγενέστερη απόφασή του και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, η Επιτροπή έχει το δικαίωμα να ασκήσει νέα προσφυγή.
- 58 Κατά την Επιτροπή, αυτό ακριβώς συμβαίνει εν προκειμένω.
- 59 Συγκεκριμένα, στη σκέψη 33 της προαναφερθείσας αποφάσεως της 2ας Ιουλίου 2002, Επιτροπή κατά Ισπανίας, το Δικαστήριο στηρίχθηκε στο δεδομένο ότι «[η] ομάδα των πιστωτών συνήλθε στις 4 Ιουλίου 2000, προκειμένου να αποφασιστεί αν οι εργασίες της Indosa θα συνεχίζονταν ή θα έπαυαν, και συμφωνήθηκε η εκκαθάριση της επιχειρήσεως εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών».
- 60 Εν συνεχεία ωστόσο αποδείχθηκε στην πράξη ότι, αντιθέτως προς ό,τι συμφωνήθηκε στην ως άνω συνέλευση των πιστωτών, η εκκαθάριση της Indosa δεν προχώρησε, απεναντίας δε οι δραστηριότητές της συνεχίστηκαν, αρχικώς απευθείας από την ίδια την Indosa και ακολούθως, σε δεύτερο στάδιο, μέσω της θυγατρικής της εταιρίας CMD.
- 61 Ως εκ τούτου, οι βασικές παραδοχές στις οποίες στηρίχθηκε, από απόψεως πραγματικών περιστατικών, η απόφαση της 2ας Ιουλίου 2002, Επιτροπή κατά Ισπανίας, δεν επαληθεύτηκαν. Κατά την Επιτροπή, τα εκτεθέντα στην αμέσως προηγούμενη σκέψη πραγματικά περιστατικά συνιστούν, στην πραγματικότητα, νέα στοιχεία επί των οποίων το Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε με την ίδια αυτή απόφασή του, οπότε το αντικείμενο της υπό κρίση διαφοράς διαφέρει από εκείνο της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η ως άνω απόφαση.
- 62 Εξάλλου, η Επιτροπή δεν θα μπορούσε να ασκήσει ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή κατά του Βασιλείου της Ισπανίας δυνάμει του άρθρου 260, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, εφόσον, κατά τον χρόνο εκείνο, το Δικαστήριο δεν είχε ακόμη διαπιστώσει την παράβαση του εν λόγω κράτους μέλους σε σχέση με την υποχρέωσή του να ανακτήσει, όπως απαιτούσε η απόφαση 1999/509, τις παράνομες ενισχύσεις που είχαν χορηγηθεί στην Indosa.
- 63 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, αν το Δικαστήριο δεχόταν την ένσταση απαραδέκτου, η ίδια θα στερούνταν τα μέσα που η συνθήκη ΛΕΕ θέτει στη διάθεσή της για να αναγκάζει τα κράτη μέλη να εκτελούν αποφάσεις ληφθείσες προς επανόρθωση της στρεβλώσεως του ανταγωνισμού που προκαλείται από ενισχύσεις οι οποίες έχουν κριθεί ασύμβατες προς την κοινή αγορά. Η θέση που υποστηρίζεται από το Βασίλειο της Ισπανίας θα καθιστούσε έτσι κενή περιεχομένου τη νομοθεσία σχετικά με τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, όπως και την απόφαση με την οποία διαπιστώθηκε ο παράνομος χαρακτήρας των επίμαχων εν προκειμένω ενισχύσεων.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 64 Πρώτον, πρέπει να υπομνησθεί η σημασία που έχει η αρχή του δεδουλευμένου τόσο στην έννομη τάξη της Ένωσης όσο και στις εθνικές έννομες τάξεις (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 65 Όπως έχει ήδη αποφανθεί το Δικαστήριο, η αρχή αυτή έχει εφαρμογή και στη διαδικασία επί παραβάσεως κράτους μέλους (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, σκέψη 27).
- 66 Από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το δεδουλευμένο καλύπτει, πάντως, μόνον τα πραγματικά ή νομικά ζητήματα τα οποία επιλύθηκαν όντως ή κατ' ανάγκη με την οικεία δικαστική απόφαση (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, σκέψη 27 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 67 Προκειμένου να διαπιστωθεί αν η Επιτροπή παραβίασε την αρχή του δεδουλευμένου ασκώντας την υπό κρίση προσφυγή, πρέπει να εξεταστεί αν, λαμβανομένων υπόψη του πραγματικού και του νομικού πλαισίου των δύο επίμαχων διαδικασιών, η προκειμένη υπόθεση ταυτίζεται κατ' ουσία με την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση της 2ας Ιουλίου 2002, Επιτροπή κατά Ισπανίας, τόσο από πλευράς πραγματικών περιστατικών όσο και από νομικής απόψεως (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Λουξεμβούργου, σκέψη 28).
- 68 Πρέπει ειδικότερα να εκτιμηθεί το ζήτημα αν το αντικείμενο της υπό κρίση διαφοράς είναι το ίδιο με της διαφοράς επί της οποίας εκδόθηκε η εν λόγω προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ισπανίας (βλ., υπ' αυτή την έννοια, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, σκέψη 27).
- 69 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι το ένδικο βοήθημα που παρέχει το άρθρο 108, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ αποτελεί απλώς μια παραλλαγή της προσφυγής λόγω παραβάσεως κράτους μέλους, ειδικώς προσαρμοσμένη στα ιδιαίτερα προβλήματα τα οποία συνεπάγονται οι κρατικές ενισχύσεις για τον ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς (βλ. απόφαση της 3ης Ιουλίου 2001, C-378/98, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 2001, σ. I-5107, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 70 Στο πλαίσιο των διαδικασιών που κινούνται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 258 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως αποφανθεί ότι η ύπαρξη παραβάσεως πρέπει να εκτιμάται με γνώμονα την κατάσταση του κράτους μέλους κατά τη λήξη της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τυχόν μεταβολές οι οποίες έχουν επέλθει στη συνέχεια (βλ., ιδίως, προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 25).
- 71 Όπως προκύπτει επίσης από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η κρίσιμη ημερομηνία για την εκτίμηση της υπάρξεως παραβάσεως στο πλαίσιο προσφυγής ασκηθείσας δυνάμει του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ είναι κατ' αρχήν η ημερομηνία που ορίζεται στην απόφαση της οποίας η μη εκτέλεση αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής αυτής, λόγω του ότι η ως άνω διάταξη δεν προβλέπει, εν αντιθέσει προς το άρθρο 258 ΣΛΕΕ, διαδικασία που να προηγείται της ασκήσεως της προσφυγής και, κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν εκδίδει αιτιολογημένη γνώμη με την οποία να τάσσει στο οικείο κράτος μέλος συγκεκριμένη προθεσμία για να συμμορφωθεί με το δίκαιο της Ένωσης (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 14ης Απριλίου 2011, C-331/09, Επιτροπή κατά Πολωνίας, Συλλογή 2011, σ. I-2933, σκέψη 50 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, της 1ης Μαρτίου 2012, C-354/10, Επιτροπή κατά Ελλάδας, σκέψη 61, και της 28ης Ιουνίου 2012, C-485/10, Επιτροπή κατά Ελλάδας, σκέψη 31).
- 72 Όσον αφορά την προθεσμία που ορίστηκε εν προκειμένω, το άρθρο 3 της αποφάσεως 1999/509 έτασσε στο Βασίλειο της Ισπανίας προθεσμία δύο μηνών, από την ημερομηνία κοινοποίησώς της, για να ενημερώσει την Επιτροπή για τα μέτρα τα οποία έλαβε προκειμένου να συμμορφωθεί προς αυτήν.

- 73 Δεδομένου ότι η εν λόγω απόφαση κοινοποιήθηκε στο Βασίλειο της Ισπανίας στις 29 Οκτωβρίου 1998, η προθεσμία των δύο μηνών για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 3 της αποφάσεώς αυτής έληξε στις 29 Δεκεμβρίου 1998.
- 74 Εντούτοις εν προκειμένω διαπιστώνεται ότι, όπως προεκτέθηκε στη σκέψη 28 της παρούσας αποφάσεως, στο πλαίσιο μακρών συζητήσεων μεταξύ των διαδίκων με θέμα την ανάκτηση των επίμαχων ενισχύσεων, η Επιτροπή είχε ορίσει, με έγγραφο της 16ης Δεκεμβρίου 2005, την 25η Ιανουαρίου 2006 ως νέα καταληκτική ημερομηνία της προθεσμίας για να συμμορφωθεί το εν λόγω κράτος μέλος με τις υποχρεώσεις του από την απόφαση 1999/509.
- 75 Πρέπει, ως εκ τούτου, να γίνει δεκτό ότι η ταχθείσα με το άρθρο 3 της εν λόγω αποφάσεως προθεσμία αντικαταστάθηκε με εκείνη που προκύπτει από το έγγραφο της 16ης Δεκεμβρίου 2005, οπότε, για την εκτίμηση της υπάρξεως της παραβάσεως την οποία προβάλλει η Επιτροπή στην προκειμένη υπόθεση, κρίσιμη είναι η δεύτερη αυτή προθεσμία (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσες αποφάσεις Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 28, και Επιτροπή κατά Πολωνίας, σκέψη 50, καθώς και προαναφερθείσα απόφαση της 28ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά Ελλάδας, σκέψη 31).
- 76 Επομένως, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της παραβάσεως που προβάλλεται με την παρούσα διαδικασία, το Δικαστήριο καλείται να εξετάσει την πραγματική και νομική κατάσταση ως είχε στις 25 Ιανουαρίου 2006 και, κατά συνέπεια, η κρίσιμη εν προκειμένω ημερομηνία είναι πολύ μεταγενέστερη της ημερομηνίας εκδόσεως της προαναφερθείσας αποφάσεως Επιτροπή κατά Ισπανίας, δηλαδή της 2ας Ιουλίου 2002.
- 77 Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι αδύνατο να υποστηριχθεί βασίμως ότι η υπό κρίση διαφορά και η διαφορά επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ισπανίας έχουν το ίδιο αντικείμενο.
- 78 Όπως όμως υπενθυμίστηκε με τις σκέψεις 67 και 68 της παρούσας αποφάσεως, η ταυτότητα του αντικειμένου των οικείων δύο υποθέσεων, υπό την έννοια ότι αμφότερες στηρίζονται στην ίδια νομική και πραγματική κατάσταση, συνιστά μία εκ των αναγκαίων προϋποθέσεων για να αναγνωριστεί στην πρώτη δικαστική απόφαση ισχύς δεδικασμένου σε σχέση με την υπό κρίση διαφορά.
- 79 Συνεπώς, η προβληθείσα από το Βασίλειο της Ισπανίας ένσταση απαραδέκτου, η οποία αντλείται από το δεδικασμένο της προαναφερθείσας αποφάσεως της 2ας Ιουλίου 2002, Επιτροπή κατά Ισπανίας, πρέπει να απορριφθεί.

Επί της ουσίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 80 Η Επιτροπή προσάπτει στο Βασίλειο της Ισπανίας ότι δεν έλαβε τα μέτρα που συνεπαγόταν η εκτέλεση της αποφάσεως 1999/509, όσον αφορά την ανάκτηση των παράνομων ενισχύσεων οι οποίες χορηγήθηκαν στην Indosa.
- 81 Συγκεκριμένα, μολοντί η εν λόγω επιχείρηση κηρύχθηκε σε πτώχευση από το 1994, οι ενισχύσεις αυτές δεν επιστράφηκαν ούτε και ενεγράφησαν ως πτωχευτικές απαιτήσεις στην πτωχευτική της περιουσία.
- 82 Επιπλέον, οι δραστηριότητες της Indosa συνεχίστηκαν, παρά την κήρυξή της σε πτώχευση, αρχικώς από την ίδια και στη συνέχεια, σε δεύτερο στάδιο, από μια κατά 100 % θυγατρική της εταιρία, ήτοι την CMD. Εξάλλου, η μεταβίβαση των στοιχείων του ενεργητικού της Indosa στη CMD έγινε, κατά την Επιτροπή, υπό συνθήκες αδιαφάνειας και χωρίς να προκηρυχθεί προηγουμένως διαγωνισμός.

- 83 Όσον αφορά την CMD, εταιρία η οποία εν συνεχεία κηρύχθηκε επίσης σε πτώχευση, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι ισπανικές αρχές δεν ανέκτησαν τις επίμαχες παράνομες ενισχύσεις ούτε από αυτή την επιχείρηση και δεν ενέγραψαν τη σχετική με την επιστροφή των εν λόγω ενισχύσεων απαίτηση στον πίνακα κατάταξης, στο πλαίσιο της πτωχευτικής διαδικασίας κατά της συγκεκριμένης εταιρίας.
- 84 Επιπροσθέτως, κατόπιν της παύσεως των δραστηριοτήτων της CMD, το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα από τη χορήγηση των παράνομων ενισχύσεων εξακολούθησε να υφίσταται υπέρ της Euskomenaje, εταιρίας την οποία συνέστησαν πρώην υπάλληλοι της CMD προκειμένου να συνεχίσουν τη δραστηριότητα που μέχρι τότε ασκούσε η τελευταία αυτή επιχείρηση. Τα ως άνω στοιχεία συνηγορούν υπέρ της απόψεως ότι και αυτή η πρωτοβουλία αναλήφθηκε με σκοπό να μην τηρηθούν οι υποχρεώσεις τις οποίες συνεπαγόταν η εκκαθάριση της εταιρίας που υπήρξε αποδέκτης των παράνομων ενισχύσεων, δεδομένου ότι η μεταβίβαση των στοιχείων του ενεργητικού της CMD στην Euskomenaje πραγματοποιήθηκε χωρίς προκήρυξη διαγωνισμού και δίχως να καταβληθεί οποιοδήποτε αντίτιμο.
- 85 Το Βασίλειο της Ισπανίας θεωρεί, αντιθέτως, ότι έλαβε όλα τα μέτρα που θα μπορούσε προκειμένου να εξασφαλίσει την εκτέλεση της αποφάσεως 1999/509.
- 86 Συναφώς, το εν λόγω κράτος μέλος ισχυρίζεται κατ' ουσίαν ότι όσον αφορά, πρώτον, την εγγραφή της απαιτήσεως που αφορούσε την επιστροφή των επίμαχων παράνομων ενισχύσεων στο πλαίσιο της πτωχευτικής διαδικασίας κατά της CMD, η Αυτόνομη Κοινότητα της Χώρας των Βάσκων προέβη σε μια σειρά ενεργειών προς επίτευξη του σκοπού αυτού.
- 87 Όσον αφορά, δεύτερον, την παύση της επιδοτούμενης δραστηριότητας, το Βασίλειο της Ισπανίας παραδέχεται ότι αυτή συνεχίστηκε από την Euskomenaje εντός των εγκαταστάσεων της CMD. Το εν λόγω κράτος μέλος θεωρεί εντούτοις ότι προχώρησε στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να τερματιστεί η δραστηριότητα αυτή.
- 88 Όσον αφορά, τρίτον, την πώληση των στοιχείων του ενεργητικού της CMD, το Βασίλειο της Ισπανίας υποστηρίζει, παραπέμποντας στην απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2011, C-496/09, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή 2011, σ. I-11483), ότι αρκεί προς εκτέλεση της υποχρεώσεως ανακτήσεως μιας παράνομης και ασύμβατης με την κοινή αγορά ενισχύσεως να έχει εγγραφεί η απαίτηση σχετικά με την επιστροφή της οικείας ενισχύσεως στον πίνακα κατατάξεως, οπότε δεν απαιτείται πλέον η πώληση των στοιχείων του ενεργητικού του αποδέκτη της ενισχύσεως σε τιμές της αγοράς.
- 89 Τέλος, το Βασίλειο της Ισπανίας υποστηρίζει ότι οι πιστωτές οι οποίοι ήσαν φορείς του Δημοσίου δεν μπόρεσαν να επισπεύσουν την εκκαθάριση της CMD, δεδομένου ότι αυτή διεξαγόταν υπό την επιτήρηση δικαστή και σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλεπόταν από την εφαρμοστέα εθνική ρύθμιση. Οι καθυστερήσεις στην περάτωση της σχετικής διαδικασίας αποδίδονται σε διάφορες δυσχέρειες, ανεξάρτητες της βουλήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας. Συγκεκριμένα, η μη ανάκτηση των ενισχύσεων που είχαν χορηγηθεί οφείλεται στο γεγονός ότι αμφότερες οι οικείες επιχειρήσεις τελούν υπό πτώχευση.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 90 Εισαγωγικώς υπενθυμίζεται ότι, όπως έχει επανειλημμένως αποφανθεί το Δικαστήριο, η κατάργηση παράνομης ενισχύσεως μέσω ανακτήσεως αποτελεί λογική συνέπεια της διαπιστώσεως του παράνομου χαρακτήρα της (βλ., ιδίως, προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Πολωνίας, σκέψη σκέψη 54 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 91 Συνεπώς το κράτος μέλος που είναι αποδέκτης αποφάσεως η οποία το υποχρεώνει να ανακτήσει παράνομες ενισχύσεις οφείλει, βάσει του άρθρου 288 ΣΛΕΕ, να λάβει όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσει την εκτέλεση της αποφάσεως αυτής. Πρέπει εν τέλει να επιτύχει την πραγματική

είσπραξη των οφειλόμενων ποσών προκειμένου να εξαλειφθεί η στρέβλωση του ανταγωνισμού η οποία προκλήθηκε από το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που προέκυψε από τη χορήγηση της παράνομης ενισχύσεως (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Πολωνίας, σκέψεις 55 και 56).

- 92 Εξάλλου, κατά το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 659/99, η ανάκτηση ενισχύσεως που έχει κηρυχθεί παράνομη και ασύμβατη προς την κοινή αγορά με απόφαση της Επιτροπής πρέπει, όπως προκύπτει και από τη δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού, να πραγματοποιείται αμελλητί και σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από το εθνικό δίκαιο του οικείου κράτους μέλους διαδικασίες, εφόσον οι διαδικασίες αυτές καθιστούν δυνατή την άμεση και αποτελεσματική εκτέλεση της εν λόγω αποφάσεως, προϋπόθεση που αντιστοιχεί στις επιταγές της αρχής της αποτελεσματικότητας όπως καθιερώνεται στη νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Πολωνίας, σκέψη 59, και προαναφερθείσα απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 36).
- 93 Στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του βασίμου της υπό κρίση προσφυγής, πρέπει επομένως να εξεταστεί αν τα ποσά των επίμαχων παράνομων ενισχύσεων επιστράφηκαν εμπροθέσμως από την επιχείρηση η οποία υπήρξε αποδέκτης τους.
- 94 Επιβάλλεται κατ' αρχάς η διαπίστωση ότι η διαφορά ενώπιον του Δικαστηρίου αφορά μόνον τις ενισχύσεις οι οποίες χορηγήθηκαν στην Indosa και κρίθηκαν ασύμβατες προς την κοινή αγορά με την απόφαση 1999/509.
- 95 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η κρίσιμη ημερομηνία για την εφαρμογή του άρθρου 108, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ είναι είτε εκείνη που προβλέπεται στην απόφαση της οποίας η μη εκτέλεση αποτελεί το αντικείμενο της οικείας προσφυγής είτε, ενδεχομένως, η ημερομηνία που ορίστηκε μεταγενέστερα από την Επιτροπή (βλ., ιδίως, προαναφερθείσα απόφαση της 28ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά Ελλάδας, σκέψη 31).
- 96 Όπως προεκτέθηκε στις σκέψεις 74 έως 76 της παρούσας αποφάσεως, κρίσιμη εν προκειμένω είναι η ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας που είχε τάξει η Επιτροπή με το έγγραφο της 16ης Δεκεμβρίου 2005, δηλαδή η 25η Ιανουαρίου 2006.
- 97 Συναφώς δεν αμφισβητείται ότι, κατά την ημερομηνία αυτή, οι παράνομες ενισχύσεις τις οποίες έλαβε η Indosa δεν είχαν ανακτηθεί από την επιχείρηση αυτή. Διαπιστώνεται μάλιστα, σε σχέση με την ίδια επιχείρηση, ότι κανένα από τα ποσά στα οποία αναφέρεται η απόφαση 1999/509 δεν είχε επιστραφεί μέχρι την ημερομηνία της επ' ακροατηρίου συζητήσεως στην προκειμένη υπόθεση.
- 98 Είναι πρόδηλο ότι μια τέτοια κατάσταση δεν συμβιβάζεται με την υποχρέωση του οικείου κράτους μέλους να επιτύχει, στην πράξη, την ανάκτηση των οφειλόμενων ποσών και στοιχειοθετεί εκ πρώτης όψεως παράβαση της υποχρεώσεως άμεσης και αποτελεσματικής εκτελέσεως της εν λόγω αποφάσεως.
- 99 Επίσης κατά πάγια νομολογία, ο μοναδικός αμυντικός ισχυρισμός που μπορεί να προβληθεί από κράτος μέλος κατά προσφυγής λόγω παραβάσεώς του, την οποία έχει ασκήσει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, είναι ο ισχυρισμός περί απόλυτης αδυναμίας του να εκτελέσει ορθώς την απόφαση της Επιτροπής, με την οποία διατάχθηκε η ανάκτηση της οικείας ενισχύσεως (βλ., ιδίως, προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Πολωνίας, σκέψη 69 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 100 Στην προκειμένη όμως υπόθεση το Βασίλειο της Ισπανίας δεν προέβαλε καν τέτοιο ισχυρισμό περί απόλυτης αδυναμίας εκτελέσεως.
- 101 Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να υπομνησθεί, αφενός, ότι η προϋπόθεση της υπάρξεως απόλυτης αδυναμίας εκτελέσεως δεν πληρούται οσάκις το καθού κράτος μέλος περιορίζεται απλώς στο να επικαλεστεί νομικής, πολιτικής και πρακτικής φύσεως δυσκολίες που αντιμετώπισε κατά την εκτέλεση

της σχετικής αποφάσεως, χωρίς να προβεί σε καμία ουσιαστική ενέργεια έναντι των οικείων επιχειρήσεων προς ανάκτηση της ενισχύσεως και χωρίς να προτείνει στην Επιτροπή εναλλακτικούς τρόπους εκτελέσεως της αποφάσεως αυτής, οι οποίοι θα καθιστούσαν δυνατή την υπέρβαση των ως άνω δυσχερειών, και, αφετέρου, ότι τυχόν εσωτερικά προβλήματα που ανέκυψαν κατά την εκτέλεση της αποφάσεως της Επιτροπής δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τη μη τήρηση από το εν λόγω κράτος μέλος των υποχρεώσεων τις οποίες υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Πολωνίας, σκέψεις 70 και 72).

- 102 Υπό τις συνθήκες αυτές, οι εξηγήσεις που παρέσχε το καθού κράτος μέλος προς υπεράσπισή του, στηριζόμενο σε εσωτερικής φύσεως δυσκολίες τις οποίες ισχυρίζεται ότι αντιμετώπισε, δεν πρέπει επ' ουδενί να γίνουν δεκτές προς δικαιολόγηση της μη εκτελέσεως της αποφάσεως 1999/509.
- 103 Όσον αφορά το γεγονός το οποίο επικαλείται το Βασίλειο της Ισπανίας, ότι δηλαδή η Indosa, όπως άλλωστε και η CMD που τη διαδέχθηκε, κηρύχθηκαν σε πτώχευση και η ανάκτηση των επίμαχων ενισχύσεων έχει καταστεί αδύνατη λόγω της απουσίας στοιχείων ενεργητικού, επισημαίνεται ότι, όπως έχει επανειλημμένως αποφανθεί το Δικαστήριο, όταν παρανόμως χορηγηθείσες ενισχύσεις πρέπει να αναζητηθούν από επιχείρηση που τελεί υπό πτώχευση ή κατά της οποίας έχει κινηθεί διαδικασία για τη ρευστοποίηση του ενεργητικού και την εκκαθάριση του παθητικού της, το γεγονός ότι η επιχείρηση αντιμετωπίζει δυσκολίες ή έχει πτωχεύσει δεν θίγει την υποχρέωση ανακτήσεως (βλ. προαναφερθείσα απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 71 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 104 Επίσης κατά πάγια νομολογία, η επαναφορά στην προτέρα κατάσταση και η εξάλειψη των αποτελεσμάτων της στρεβλώσεως του ανταγωνισμού που προκλήθηκε από τη χορήγηση παράνομων ενισχύσεων μπορούν καταρχήν να επιτευχθούν με την εγγραφή στον πίνακα κατατάξεως της απαιτήσεως η οποία αφορά την επιστροφή των οικείων ενισχύσεων (βλ. προαναφερθείσα απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 72 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 105 Εν προκειμένω δεν αμφισβητείται ότι κατά την κρίσιμη ημερομηνία, δηλαδή στις 25 Ιανουαρίου 2006, δεν είχε εγγραφεί απαίτηση σχετική με τις επίμαχες παράνομες ενισχύσεις.
- 106 Λαμβανομένων υπόψη των ιδιοτήτων της προκειμένης υποθέσεως, καθώς και των επιχειρημάτων των διαδίκων, πρέπει επιπροσθέτως να διευκρινιστεί ότι, αντιθέτως προς τα όσα υποστηρίζει το Βασίλειο της Ισπανίας, ακόμη και αν η σχετική με την επιστροφή των επίμαχων ενισχύσεων απαίτηση είχε εγγραφεί εμπροθέσμως στον πίνακα κατατάξεως, η εκπλήρωση της τυπικής αυτής προϋποθέσεως δεν θα αρκούσε, από μόνη της, για να θεωρηθεί ότι τηρήθηκε η υποχρέωση εκτελέσεως της αποφάσεως 1999/509 και ότι εξαλείφθηκε η στρέβλωση του ανταγωνισμού η οποία προκλήθηκε από τη χορήγηση των ενισχύσεων αυτών.
- 107 Πράγματι, όπως έχει επανειλημμένως αποφανθεί το Δικαστήριο, η εγγραφή της σχετικής με την επιστροφή των οικείων ενισχύσεων απαιτήσεως στον πίνακα κατατάξεως συνεπάγεται εκπλήρωση της υποχρεώσεως αναζήτησεως των σχετικών ποσών μόνον αν, σε περίπτωση που οι κρατικές αρχές δεν θα μπορούσαν να ανακτήσουν τις ενισχύσεις στο σύνολό τους, η πτωχευτική διαδικασία καταλήγει στην εκκαθάριση της επιχείρησης η οποία υπήρξε αποδέκτης των παράνομων ενισχύσεων, δηλαδή στην οριστική παύση της δραστηριότητάς της (βλ. προαναφερθείσα απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψη 104 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 108 Διαπιστώνεται όμως εν προκειμένω ότι όχι μόνον η εκκαθάριση της Indosa δεν είχε περατωθεί στις 25 Ιανουαρίου 2006, αλλά και οι δραστηριότητές της συνεχίστηκαν μέσω της CMD και, ακολούθως, της Euskomenaje.
- 109 Στην περίπτωση που η επιχείρηση η οποία υπήρξε αποδέκτης παράνομων ενισχύσεων κηρύσσεται σε πτώχευση και έχει συσταθεί μια άλλη εταιρία προκειμένου να συνεχίσει τμήμα των δραστηριοτήτων της πρώτης επιχείρησης, η συνέχιση της δραστηριότητας αυτής, χωρίς οι οικείες ενισχύσεις να έχουν

ανακτηθεί στο σύνολό τους, μπορεί να έχει ως συνέπεια τη διαιώνιση της στρεβλώσεως του ανταγωνισμού που προκλήθηκε από το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα το οποίο διέθετε η ως άνω εταιρία έναντι των ανταγωνιστών της στην αγορά. Έτσι, δεν αποκλείεται η νεοσυσταθείσα εταιρία να υποχρεωθεί να επιστρέψει την επίμαχη ενίσχυση, αν εξακολουθεί να επωφελείται του πλεονεκτήματος αυτού. Αυτό μπορεί να συμβεί ιδίως σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι η εν λόγω εταιρία, στην πράξη, απολαύει ακόμη του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος το οποίο συνδέεται με τις ενισχύσεις, ειδικότερα δε όταν έχει αγοράσει στοιχεία του ενεργητικού της υπό εκκαθάριση εταιρίας χωρίς να καταβάλει τίμημα σύμφωνο με τους όρους της αγοράς ή εφόσον διαπιστωθεί ότι η σύστασή της είχε ως αποτέλεσμα να καταστρατηγηθεί η υποχρέωση επιστροφής των ενισχύσεων. Τούτο ισχύει ιδίως όταν η καταβολή αντιτίμου σύμφωνου με τους όρους της αγοράς δεν θα αρκούσε για να εξουδετερωθεί το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που προσέδωσαν οι παράνομες ενισχύσεις στον αποδέκτη τους. Τα συμπεράσματα αυτά επ' ουδενί αναιρούνται από την προαναφερθείσα απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2011, Επιτροπή κατά Ιταλίας, την οποία επικαλείται το Βασίλειο της Ισπανίας (βλ. προαναφερθείσα απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκέψεις 106 και 108).

- 110 Συναφώς υπογραμμίζεται ότι, εν προκειμένω, το Βασίλειο της Ισπανίας δεν έλαβε εντός της ταχθείσας προθεσμίας κανένα μέτρο προς διασφάλιση της ανακτήσεως των επίμαχων παράνομων ενισχύσεων.
- 111 Συγκεκριμένα, αφενός, η Αυτόνομη Κοινότητα της Χώρας των Βάσκων υπέβαλε μόλις στις 3 Δεκεμβρίου 2010 αίτημα εγγραφής στον πίνακα κατατάξεως ενός τμήματος της σχετικής με την επιστροφή των παράνομων ενισχύσεων απαιτήσεως, στο πλαίσιο της πτωχευτικής διαδικασίας κατά της CMD. Επιπλέον, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 23 και 72 της προαναφερθείσας αποφάσεως της 11ης Δεκεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Ισπανίας, η απαίτηση η οποία αναγγέλθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο αφορούσε τις ενισχύσεις που κρίθηκαν παράνομες με την απόφαση 91/1, ενώ η υπό κρίση διαφορά σχετίζεται με τις ενισχύσεις στις οποίες αναφέρεται η απόφαση 1999/509.
- 112 Αφετέρου, η Αυτόνομη Κοινότητα της Χώρας των Βάσκων ζήτησε μεν από το Juzgado de lo Mercantil nº 2 de Bilbao να θέσει τέρμα στη δραστηριότητα που ασκούσε η Euskomenaje στις εγκαταστάσεις της CMD, πλην όμως η σχετική αίτησή της υποβλήθηκε μόλις στις 3 Μαρτίου 2011.
- 113 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων συνάγεται το συμπέρασμα ότι το Βασίλειο της Ισπανίας δεν μπορεί βασίμως να ισχυριστεί ότι εκτέλεσε την απόφαση 1999/509, οπότε η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να θεωρηθεί βάσιμη στο σύνολό της.
- 114 Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι το Βασίλειο της Ισπανίας, μη λαμβάνοντας εμπροθέσμως, όσον αφορά την Indosa, τα αναγκαία μέτρα για τη συμμόρφωσή του προς την απόφαση 1999/509, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 288, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, καθώς και από τα άρθρα 2 και 3 της εν λόγω αποφάσεως της Επιτροπής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 115 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το Βασίλειο της Ισπανίας ηττήθηκε και η Επιτροπή είχε πράγματι υποβάλει τέτοιο αίτημα, το εν λόγω κράτος μέλος πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) **Το Βασίλειο της Ισπανίας, μη λαμβάνοντας εμπροθέσμως, όσον αφορά την επιχείρηση Industrias Domésticas SA, τα αναγκαία μέτρα για τη συμμόρφωσή του προς την απόφαση 1999/509/EK της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 1998, σχετικά με τις ενισχύσεις που**

χορήγησε η Ισπανία στις επιχειρήσεις του ομίλου Magefesa και στις επιχειρήσεις που τον διαδέχτηκαν, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 288, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, καθώς και από τα άρθρα 2 και 3 της ως άνω αποφάσεως.

2) Καταδικάζει το Βασίλειο της Ισπανίας στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)